TAĴO NIA

Kongresa Kuriero de la 103a Universala Kongreso de Esperanto

Lisbono Jaŭdon, la 2-an de aŭgusto, 2018 n-ro **5**

Per balon' al la ĉielo

Verŝajne senprecedenca estis la balonvojaĝo kiu okazis lundon. Ĝiaj kuraĝaj okupontoj estis portataj tre frue, je la 04h30, al la kamparo en regiono Alentejo. Tie ili spertis la ŝveligon de aerostataj balonoj kaj poste horon kaj duonan de naturspektaklo el la ĉielo, kiu komenĉiĝis kun la sunleviĝo kaj daŭris per flugado super kampoj, korkaj arbaroj, vilaoj, maizkulturejpoj, kamparaj biendomoj kaj rivero Sorraia, kies akvon ni preskaŭ povis tuŝi ĉe malleviĝo. Ni ankaŭ navigis en kaj super la nubojn. La freŝega herbodora aromo de la kampoj kaj la silento, interrompita nur de la

MolnarM

flammekanismo, levis nin en kaj sur la nubojn je proksimume 950 metrojn tra 37 km kaj ni povis diversfoje leviĝi kaj malleviĝi dank' al la prarimedo de varma kaj malvarma aero ŝveliganta la balonon. La grupo de 25 homoj estis organizita en du grupojn, unu kun nur 6 navigistoj. Tiu ĉi lasta spertis iom nekutiman alteriĝon ĉar ĉe la terola kesto renversiĝis la korbo kaj ĉiaj okupantoj iom flugis ser nur unu sur la alian… tamen neniu vundo konstateblis kaj fine tio taŭgis nur por amuza anekdono. Fine de la vojaĝo ni tostis per ŝampano. **kn200**

EKovtonjuk

Aŭtoraj duonhoroj:

Plia Aŭtora Duonhoro aldoniĝis al la jam tre densa programo: vizitu la Libroservon kaj interkonatiĝu kun la aŭtoroj kaj iliaj verkoj!

09h30: YU Jianchao
10h00: Hju RID
11h00: Heidi GOES
14h00: Tatjana AUDERSKAJA
16h00: Abel MONTAGUT
16h00: João José SANTOS **kn49**

Belartaj konkursoj

Atentu pri salonŝanĝo! Anstataŭ kiel anoncite, la premiceremonio de la Belartaj Konkursoj okazos ĉe **Salono Lapenna**, en la rektorejo de la universitato. **kn49**

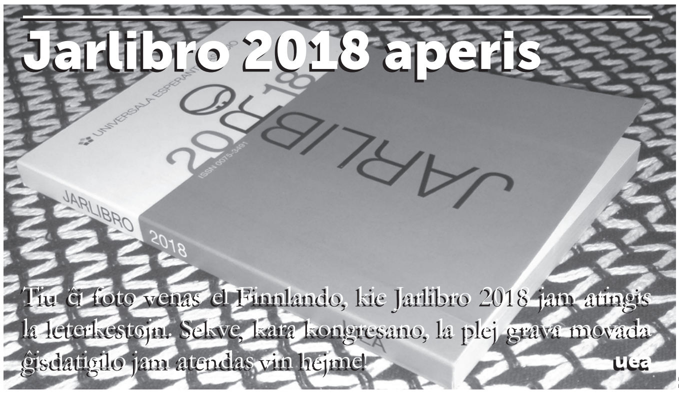

Jarlibro 2018 aperis

Tiu ĉi foto venas el Finnlando, kie Jarlibro 2018 jam atingis la leterkestojn. Sekve, kara kongresano, la plej grava movada ĝisdatigilo jam atendas vin hejme! **uea**

RR

Infana Kongreseto

Mercrede: Komuna ekskurso de kvindeko da IIK-anoj kun kvindeko de UK-anoj per 2 busoj. Sur velboato ni vizitis balenojn, poste banis ĉe belega plaĝo en Troia, fine serĉos akvobirdojn en naturrezervejo.
Ĵaŭde: Post la antaŭtagmeza luda programo por praktiki la lingvon, ni vizitos posttagmeze la grandan oceanan akvarion en Lisbono kaj la apudajn akvoparkojn. **kn162**

EKVARMEGON HODIAŬ!

Oni prognozas dumtagan varmecon de 39-41 °C por hodiaŭ ĝis sabato, poste malpli. Kongresanoj b.v. atenti pri la jeno:

Ne tro vestiĝu!
Flankenlasu jakojn ks.

Trinku akvon abunde!
(la kranakvo trinkeblas)

Ne restu ĉe la suno,
preferu ombrajn lokojn
kaj/aŭ surmetu ĉapelon.

Bankedo kaj balo brile!

SO Jinsu

La plej sukcesa bankedo de la lastaj jaroj okazis en Centro Cultural de Belém kun 200 partoprenantoj. La delica menuo ne lasis iun ajn malsata kaj prezentis abundon la ekskvizitaj pladoj. Bankedanoj rimarkigis ke la fluo de vino estis senĉesa ĉi-jare.

Post la kutima parolado de la UEA-prezidanto venis la dua ĉefplado kaj en tiu momento, ekstere, sur la teraso, komenciĝis la Kongresa Balo, kie centoj da kongresanoj povis amuziĝi kaj ĝui la belan etoson de la muziko de la konata E-diskĵokejo Leo Sakaguchi kaj aprezi la bela vidon al la rivero Taĵo kaj al la Monumento al la Malkovroj. Fine la vespero ŝajnis tro mallonga dank' al la bela Esperanta etoso. **aa**

Festlibro Ulrich Lins

Fine de la kunsido de CED, en salono Yamasaki, okazis transdona ceremonio de Festlibro al d-ro Ulrich Lins, historiisto kaj Honora Membro de UEA, okaze de lia 75-a naskiĝtago. La Festlibro estis kunredaktita de Gotoo Hitosi (ĉefr.), José Antonio Vergara kaj Kimura Goro Christoph kaj ĝi estis eldonita de la eldonejo Mondial; troveblas en ĝi 32 kontribuoj de diversaj aŭtoroj. La ĉefredaktoro gvidis la transdonan ceremonion. **kn49**

Interancia Jurista Esperanta Asocio

Dimanĉe posttagmeze okazis la asemblea kunsido de IJEA. Unu el la programeroj koncernis al elektado de nova estraro. Oni rifuzis la volon de Faria de Bastos lasi la estraron kaj li estis reelektita kiel prezidanto por nova jartrio. **kn1**

Ateismaj kunvenoj

La publika kunveno de ATEO (Ateista Tutmonda Esperanto-Organizo) okazos ĵaudon matene je 10.45-11.30 en salono Almeida. La temo estos "Apartigo de ŝtatoj kaj religio". Ankaŭ nemembroj estas invitataj ĉeesti kaj partopreni en la diskuto.

La fermita kunsido por membroj kaj interesatoj jam okazis dimanĉon posttagmeze. Ĉeestis 18 homoj, kiuj diskutis praktikajn aspektojn de la administrado, ekzemple rilate al la presado de la revuo, plivigligo de la retpaĝaro, kreado de diskutlisto, ideoj por estontaj agadoj, kaj simile. La retejo de ATEO troviĝas ĉe http://ateisto.org/. ATEO ankaŭ havas paĝon en Facebook. **kn679**

Kunveno de komunistoj

En plena salono kun 26 aŭskultantoj oni interŝanĝis opiniojn kaj spertojn pri la komunistaj partioj tra la mondo. Per retlisto oni komunikos pri ĝi, ĉar mankas la papera organo *Internaciisto.* **kn712**

Nefumantoj strebadas

La kunvenon de nefumantoj (TADEN, dimanĉon, 16h, salono Almeida) ĉeestis sep personoj el Ĉinio, Hispanio, Nederlando kaj Pollando. Disdoninte la du ĉi-jarajn numerojn de *Puraj Pulmoj*, ni traktis administrajn punktojn (manko de estraranoj, apobo de la kotizoj (5 €; 3,50 €), ni klarigis la strebadon en Nederlando por senfuma generacio (foje iniciatas infanoj mem, pli saĝaj ol pli aĝaj; forigo de cigaredaj paketoj kaj fumbudoj el la vido de preskantoj...).

Kurioza rutinaĵo de pip-armita kongresano ade invitas fondi fum-asocion. Ni atentigis pri la respondeco averti ekdrogiĝemulojn, ke eĉ unu cigaredo tage plioftigas korafekciojn kaj apopleksiojn, kaj ke trompe la agoniantojn ni ne vidas, ĉar ili kaŝiĝas, samkiel mortontaj birdoj. **kn38**

LIBE kunvenis

La kunvenon de Ligo Internacia de Blindaj Esperantistoj (dimanĉon, 17h00) ĉeestis 20 personoj, inter kiuj 6 vidantoj. Prezidis la akademiano Otto Prytz (Norvegio). Li klarigis ke LIBE aktivas ĉefe per kongresoj kaj sia periodaĵo, sed ankaŭ per legeblaj eldonaĵoj. La Internacia Kongreso de Blindaj Esperantistoj ĉi-jare okazis en Zagrebo (Kroatio) kun 38 partoprenantoj. Prefere ĝi proksimu al la UK, kiel sekvontjare en Lahti (Finlando), kio revigligas la finnan *Steleto*.

Esperanta Ligilo, la dua plej aĝa revuo, kontinue aperas ekde 1904, nuntempe brajle, elektronike, grandlitere kaj voĉe. Grandan malhelpon donas bildoj kaj grafikaĵoj en platskribaj eldonaĵoj, stumbligante leg-aparatojn.

Longan aplaŭdon ricevis la LIBE-kasisto Pier-Luigi da Costa, kiu voĉigis la tutan Plenan Ilustritan Vortaron, inkluzive de plenaŭdigo de la vinjetoj kaj mallongigoj. **kn38**

Anstataŭ tramojn atelieron pri la portugala

Ĉi-marde oni planis okazigi prelegon pri lisbonaj tramoj, kiun multaj kongresanoj atendis. Bedaŭrinde je horo de planata komenco de la prelego oni sciigis nin pri ĝia nuligo ĉar montriĝis, ke la prelegonto estis alie okupata (Ĉu eblas, ke hodiaŭ planita prelego pri la lisbonaj tramoj tamen okazos alitage?). Por ne perdi okazon ĉeestantoj demandis ĉu anstataŭe iu povas instrui la portugalan lingvon. Danke al afabla instruisto Suso Moinhos el Galegio ni lernis bazajn portugallingvajn esprimojn partoprenante improvizitan atelieron: lernante kiel saluti, pardonpeti ktp. renkontiĝante kun kelnerino en aviadilo, mendante trinkaĵojn ĉe ŝi, mendante ĉambron, petante helpon pri nefunkcianta elektronika ŝlosilo en la hotela akceptejo, demandante pri vojo ktp. Tio estis mallonga sed tre utila kaj antaŭ ĉio praktika leciono, kiun aktive partoprenis diverslandaj ĉeestantoj. La ĉambro rapide pleniĝis. Kelkaj personoj ĝenis aŭskultantojn enirante kaj elirante tutan tempon dum la prelego sed tamen ĝi estis sukcesa, partopreninda kaj miaopinie suplementis (kompletigis) la serion de prelegoj „Portugale eksprese" kiun multaj partoprenas kun granda intereso. **kn859**

Gravaj informoj pri la KER-ekzamenoj

Ekzamentago: Vendredo, la 3a de aŭgusto
Aŭdkomprenaj partoj por kandidatoj de parola aŭ kompleksa ekzamenoj:
12h15 - 13h00 B1 Kompleksa kaj nur parola partoj
Salono Nguyen
12h10 - 12h50 C1 Kompleksa kaj nur parola partoj
Salono Macedo
13h00 - 13h45 B2 Kompleksa kaj nur parola partoj
Salono Macedo
Skribaj ekzamenoj por la kandidatoj de la kompleksa kaj skribaj ekzamenoj
14h00 - 16h00 B1 Kompleksa kaj nur skriba partoj
Salono Macedo
14h00 - 18h00 C1 Kompleksa kaj nur skriba partoj
Salono Macedo
15h00 - 18h00 B2 Kompleksa kaj nur skriba partoj
Salono Macedo
Dume disvolviĝos individuaj parolaj ekzamenoj ekde la 9h00 dum la tuta tago en salonoj Han kaj Nguyen. Detalan horaron vidu ĉe https://edukado.net/ekzamenoj/ker/sesioj/horaro. Bonvolu aperi en la indikitaj lokoj je 15 minutoj pli frue!

Kion faru EDE?

"Eŭropo Demokratio Esperanto" havis sian trian kunsidon dum la UK la 30an de julio 2018, sub la temo: Kion ni faru?

Kontribuoj de la partoprenantoj al la debato:

Post la briteliro, ĉu ankoraŭ rolo de la angla? La angla iĝas internacia neŭtrala lingvo; aperas problemo: trovi alian internacian lingvon. Ne kontraŭi la anglan. La angla ne estas efika ilo: nur 25 % da eŭropanoj bone regas ĝin, kaj ĝi multe kostas. Kontraŭi la frazon «ĉiuj parolas la anglan».
Kunlabori kun aliaj partioj pri demokratio.
Mankas sento de eŭropa civitaneco kaj aneco (ekzemple mankas eŭropaj televidaj kanaloj, ktp).
Krei novan universitaton, ĝeneralan, eŭropanan, kiel fonton de novuloj en la movado.
Obstaklo al eŭropa demokratio kaj eŭropa civitaneco: malsamaj rajtoj en diversaj landoj (ekzemple la voĉdonaj leĝoj).
Konsciigi ke la Eŭropa Unio estas endanĝerata.
Uzi sociaj retoj por propagandi per videaĵoj (ekzemple montrante la facilecon de esperanto).
Krei forumon por dialogi inter civitanoj.
Procesi kontraŭ la Eŭropa Komisiono pro malrespekto de la Lisbona Traktado pri multlingvismo en la eŭropanaj instancoj.
Sendi leterojn al niaj parlamentanoj en iliaj lingvoj por proponi la uzo de esperanto. Dialogi inter ni per la *google*-grupo ede https://groups.google.com/forum/?hl=eo#!forum/ede-eu.
Rezulto de konkurso de videofilmoj (franca asocio de EDE): La ĵurio decidis doni la unuan premion al filmeto de Jean-Emmanuel Scarfiglieri, videbla ĉe https://youtu.be/gEotjmurPq8 **kn792**

Prelegoj pri Portugalio: 1

La prelegon akompanis samtempa projekciado de koncernaj lumbildoj. La salono estis preskaŭ plena. Ĉar mi parolis dum 1h30, ne restis tempo por sekva debato, sed multaj petis mian retadreson por poste peti de mi sinoptikon. **kn1**

Kongresa temo 4

Ĵaude, la 2-a de julio. 16h45-18h00, Sacramento

Plenplena salono marde. Preskaŭ 30 homoj intervenis en la tria sesio de la kongresa temo! Jen pruvo de la enorma intereso inter la esperantistoj pri la temo de rifuĝintoj kaj migrantoj. Interesitoj povas legi samteman artikolon "Per Esperanto por la rifuĝantoj" en la novaĵretejo *La Balta Ondo* http://sezonoj.ru/2017/12/rifugantoj.

Unu el la podianoj, Klara Ertl (desktre surfote) prezentis sian agadon kadre de UNITED por Interkultura Agado, kiu ekde 1993 registras la nomojn, devenlokojn kaj kialojn de morto de pli ol 34 000 rifuĝintoj kaj migrantoj, kiuj, provante aliri Eŭropon, mortis pro la strikte limigaj politikoj de "Fortikaĵo Eŭropo". Pliaj detaloj tiurialte oni povas peti ĉe listofdeaths@unitedagainstracism.org

Aliflanke, celante instrui legadon per Esperanto al virinaj rifuĝintoj en Turkio, Annie Grente (maldestre surfote) ŝatus ricevi tekstojn en facila lingvo, por helpi instrui legadon per Esperanto (facila lingvo sed tekstoj kun signifo, ŝi aldonas), kaj ankaŭ subtenajn leterojn por kuraĝigi virinojn lerni per Esperanto. Antaŭdankas: anniegrente@hotmail.fr

Interese, en la sesio ĉeestis almenaŭ unu homo, kiu estis li mem rifuĝinto. Temas pri litova samideano, kiu alproksimiĝis al la reĝisoro post la sesio por klarigi siajn travivaĵojn en 1944.

Ĵaude okazos la lasta sesio de la kongresa temo: "Agade socie per Esperanto." En ĝi ni aŭskultos la pripensojn, proponojn kaj spertojn de Fabrício Valle, José María Salguero kaj Rakoen Maertens. Kune kun la diskutoj de la antaŭaj sesioj, ili estos la bazo de la ĉi-jara kongresa resolucio. Kien nun? Venu esprimi vian opinion prie! **kn458**

Nitobe-demandaro

Por la venonta Nitobe-Simpozio, kies enhavo nun temas pri Universitato kaj Esperanto, kelkaj prezentos rezulton de studo pri la **regado de la angla**. Se vi akceptas partopreni, la demandaro troviĝas en tiu loko: https://goo.gl/9Wxspc Nur bezonas 5 minutojn por partopreni. **kn559**

Venu kunfesti la 50-jariĝon de ESF!

Ĉi-jare ESF fariĝas 50-jara! Venu aŭskulti prelegon de Humphrey Tonkin, unu el la kunfondintoj kaj la nuna prezidanto de ESF. Dum la prelego okazos la subskribo de la nova kontrakto inter ESF kaj Lernu, kiu fariĝas nun sendependa organizaĵo.

Notu la **ŝanĝon** en la horaro! La prelego okazos en **vendredo**, 11:30-12:15 en la ĉambro Sacramento (do **ne** plu en mardo 10:45 en Yamasaki). **kn1279**

El la libroservo por vi

Mi inventas la mondon, de Wisława Szymborska, el la pola tradukis diversaj. Bjalistoko/Đurđevac/Krakovo/Świdnik:
Podlaĥia Libraro Łukasz Górnicki/Bjalistoka E-Societo, 2015

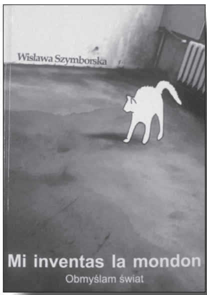

Jen libro kun trajto tre malofta en nia tradukita literaturo: antologio de unuopa aŭtoro. Sed sendube Wisława Szymborska meritis tiun honoron. Ŝia talento estis tutmonde agnoskita post kiam ŝi ricevis la Nobel-premion en 1996.

La traduko en Esperanton postulis unue elekton de la plej elstaraj aŭ konataj tekstoj, kaj tiun taskon plenumis Wojciech Ligęza, bona konanto de la verkoj de la aŭtorino. Ankaŭ li okupiĝis pri la enkonduko. Skipo okopa tradukis la poemojn, kun diversaj rezultoj stilaj laŭ la preferoj de ĉiu farinto, sed samtempe donante al la verko necesan aspekton kalejdoskopan, kian havas ankaŭ la originaloj.

Temas pri libro granda, kun pli ol 300 paĝoj, kio igas ĝin perfekta donaco por ŝatantoj de poezio kaj de virinaj literaturaj voĉoj. La ŝajne simplaj versoj de la pola aŭtorino entenas ŝiajn impresojn kaj meditojn pri la ĉirkaŭo kaj certe ravos ĉiun leganton.

Suso Moinhos

Meso por la mortintaj esperantistoj

Dum la meso la 2-an de aŭgusto oni preĝos por mortintaj esperantistoj. Aparte okaze de la 10-a mortdatreveno oni memoros pri iama prezidento de UEA Lee Chong-Yeong kiu estis katoliko kaj membro de IKUE. Same oni memoros pri sacerdoto Lajos Kobor, mortinta antaŭ tri monatoj kiuj dum pluraj UK organizis la Ekumenajn diservojn kaj la mesojn. La meso okazos je la 13-a horo en preĝejo Igreja dos Santos Reis Magos, Campo Grande 244 — 650m oriente de la kongresejo.

(En la dimanĉa kuriero aperis eraro. Ĉiutagaj mesoj estos en Esperanto!) **kn137**

Bildoj en tiu ĉi numero: Ĉiuj rajtoj rezervitaj por ĉiuj indikitaj kaj neindikitaj bildaŭtoroj. **KK**

Ĝemelurba fotekspozicio

Ĝemelaj urboj estas komunumoj kiuj mem elektis transliman longatempan partnerecon kaj kunlaboradon kaj kutime troviĝas intence ne en pleja proksimeco, sed celas transponti kulturajn diferencojn kaj interkomprenigi la urbanojn. Ofte ĝemelaj urboj situas ne nur en malsamaj landoj, sed eĉ en malsamaj lingvo-regionoj.

Inter 1979 kaj 1995, Lisbono ĝemeliĝis kun 14 urboj. Madrido (Hispanio), Budapesto (Hungario), Guimarães (Portugalio), Rabato (Maroko) kaj dek aliaj kiuj antaŭe apartenis, kiel provincaj aŭ koloniaj ĉefurboj al la portugala imperio: Rio-de-Ĵanejro (Brazilo; foto supra), Maputo (Mozambiko), Makao (Ĉinio), Prajo (Kaboverdo; foto infra), Malako (Malajzio), Bisaŭo (Gvineo Bisaŭa), San-Tomeo (San-Tomeo kaj Principeo), Luando (Angolo), Cachéu (Gvineo Bisaŭa), Salvador (Brazilo).

Videblas apud la amfiteatroj (salonoj Yamasaki kaj Sacramento) fotoekspozicio kiuj celas diskonigi la ĝemelajn urbojn de Lisbono kaj kelkajn kuriozaĵojn pri la kulturaj kaj historiaj ligoj inter ili. **kn62**

Kolofono:

Taĵo Nia kongresa kuriero de la 103-a **Universala Kongreso** de Esperanto, en Lisbono, Portugalio, de la 28-a de Julio ĝis la 4-a de Aŭgusto, **2018**.
Kunredaktas (krKK): Suso Moinhos kaj António Martins-Tuválkin
Novan numeron ĉiumatene en la halo kaj ĉe esperanto.pt/tn5

Kontribuojn b.v. sendu al kuriero@esperanto.pt aŭ ankaŭ papere kun **kn** aŭ nomo en keston en la halo nepre **ĝis la 18:00** ĉiutage!

Eraro

Ni petas pardonon pro eraro en la n-ro 3 de nia organo. En la artikolo "Parolu kun Katalin kaj Sylvain", ni devintus diri Sylvain Lelarge anstataŭ Sylvain Auclair.

En la apuda "KER-ekzamenoj", bv. legi prepar-kunvenon anst. prepar-kunveno kaj senŝanĝe anst. senŝange. **KK**

Feliĉan datrevenon al la KKS! **KK**

Pasintan dimanĉon mi perdis poŝtelefonon. Se iu trovis ĝin, bv lasu ĝin en la sekretariejo de la kongreso. Dankon! **kn1315**

Kongresaj limerikoj

okazis kongres' en Lisbono
laŭ jur-fakultata leĝdono:
en plej strikta ord'
ŝlosiĝis la pord'
je horo dek ok kaj duono!
kn1150

En tramo Lisbona fripono
tentata ŝteleme de mono
el poŝo kaŝprenis,
sed Anna lin tenis
kaj gajnis per forta opono.
kn615 (pri kn609)

La vesperto

Post jarcentoj la vesperto
revenas Koimbron.
Tuj kiam ĝi eniras en la universitaton,
stranga sento ekpremis
sian koron. Neatendite la okuloj malĝoje eklarmis.
Ĉu la amata biblioteko rememorus ĝin?
Kredu min, leganto aminda,
eĉ fantomaj vespertoj spertas amsuferojn! **kn204**